

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2009. évi november hó 5. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A rágalmazás vétsége miatt folyamatban volt büntetőügyben a magánvádló által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság 10.B.38/2008/15. számú ítéletét, és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 7.Bf.1069/2008./4. számú végzését hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Sátoraljaújhelyi Városi Bíróság a 2008. május hó 23. napján kihirdetett 10.B.38/2008/15. számú ítéletével a terheltet az ellene rágalmazás vétsége [Btk. 179. § (1) bek.] miatt emelt vád alól felmentette.

A megállapított tényállás lényege szerint az 1941-ben született, nyugdíjas, büntetlen terhelt az Erdőbirtokossági Társulat elnökeként 2007. április 12-i keltezéssel levelet írt az Á. E. Sz. igazgatójának.

A terhelt által képviselt Erdőbirtokossági Társulat és a sértett között a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróságon P.20.785/2006. szám alatt polgári per volt folyamatban. Ebben a perben a terhelt csatolta az általa V. K.-nak írt és megküldött levelet, amelyet a bíróság a sértettnek 2008. január 3. napját követően megküldött.

A sértett - a levél tartalmát sérelmezve - 2008. február 4. napján a terhelt ellen rágalmazás vétsége miatt feljelentéssel élt és joghatályos magánindítványt terjesztett elő a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróságon.

Az elsőfokú bíróság - a sérelmezett levél pontos tartalmának rögzítése nélkül - azt állapította meg, hogy az 1. és 2. számú vádpontban foglaltakban nincs tényállítás, ezért a rágalmazás egyik tényállási eleme hiányzik. A 3. vádpontban a terhelt a sértett tevékenységét érintően

- figyelemmel az általa használt kifejezésekre és a szöveggörnyezetre - negatív értékítéletet, rosszálló véleményt fogalmazott meg, amely önmagában nem bűncselekmény.

A 4. vádpontban megfogalmazottakban a terhelt a sértettet terhelő állításában valótlanságot nem állított.

A bíróság mindezek alapján a terheltet az ellene rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól felmentette.

Az elsőfokú ítélet ellen a magánvádló által a terhelt terhére bűnösségének megállapítása és büntetés kiszabása végett bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a 2008. november hó 26. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozott 7.Bf.1069/2008/4. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

Megállapította, hogy a tényállás hiányos, mert nem tartalmazza a terhelt által írt levél I-IV. pontjában foglalt azon megállapításokat, amelyek a magánvádló szerint alkalmasak a rágalmazás megvalósításához. E részbeni megalapozatlanságot az iratok tartalma alapján kiküszöbölte és a tényállást az alábbiakkal egészítette ki:

A terhelt által az igazgató részére megküldött levél négy pontja az alábbiakat tartalmazza:

1. Kinek az érdekét szolgálja a határvonal hosszú rendezetlensége?
2. Ki és miért nyújt segédkezet a sértettnek ebben az elvtelen engedélyadásban?
3. Mit kell még nevezettnek elkövetni az erdőgazdálkodói cím további lejáratásában. Nem volt elég a hídfelbontás, útlezárás, cseresznyefa eltulajdonítás, hogyan szabad hagyni az egyébként közmegebecsülésnek örvendő titulust így sárba taposni egy erdőgazdálkodáshoz nem értő személynek, aki a feljelentések Guinness rekordjára tör? (Azzal dicsekszik, hogy jelenleg 30 van neki!)
4. A sértett által más területén jelöltetett kivágandó fák visszajelölése nem történt meg. A vitatott határvonal mentén a magánvádló az EBT területéről 3 db vadcseresznyét is kivágatott és azokat sajátjaként értékesítette. Ezzel kapcsolatban polgári per van folyamatban a Sátoraljaújhelyi Városi Bíróságon.

A megyei bíróság e tényállás alapján - az elsőfokú bíróság által kifejtett helyes indokokkal egyetértve - az elsőfokú felmentő ítéletet helybenhagyta azzal, hogy a felmentésre a Be. 6. § (3) bekezdésének a) pontja alapján került sor. Továbbmenőleg kifejtette, hogy - egyetértve a magánvádló fellebbezésének indokolásával - egy adott tényállítás becsület csorbitására alkalmasságát a társadalomban kialakult általános megítélés, illetve objektív értékelés alapján kell elbírálni. A terhelt a levelében olyan tényeket állított, amelyek egyrészt valósak (4. pont), másrészt negatív értékítéletet, bírálatot, véleménynyilvánítást fogalmazott meg, ám gyalázkodás nélkül. Így a levélben foglaltak a magánvádló emberi méltóságának sérelmével sem jártak együtt, illetve nem tekinthetők olyan megszegyenítő tartalmúnak, amely a társadalmi rosszallás kiváltására lenne alkalmas.

A levelet a terhelt a Erdőbirtokossági Társulat elnökeként, a társulat érdekeinek képviselőjeként tartotta szükségesnek megfogalmazni és megküldeni az Á. E. Sz. Igazgatójának, az általuk tarthatatlannak ítélt állapotok miatt, melyben a szomszédos erdőgazdálkodó sértettet - magatartása miatt - bírálta. E gyalázkodástól mentes bírálatból nem vonható objektív alapú következtetés sem a magánvádlót megillető társadalmi megbecsülést megingató tartalomra, sem pedig ezzel azonosuló szándékra.

II. A bíróság jogerős határozata ellen a magánvádló nyújtott be felülvizsgálati indítványt a terhelt terhére - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján - arra hivatkozással, hogy a terhelt felmentésére a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor. Kifejtette, hogy a felek között folyamatban lévő peres eljárásban egy oda nem tartozó témában, egy erdészeti főhatósághoz írt levélben indokolatlan volt az ő személyiségét lejáratni, szükségtelen volt a levelet a periratokhoz becsatolni. A terhelt abban az esetben sem hangoztathatna, írhatna le harmadik személy felé olyan dolgokat, amelyeket a levél tartalmaz, ha azok valóban igazak lennének. Az a körülmény, hogy a levelet peren kívül, azaz harmadik személynek írta és a peres eljárásban mintegy védekezésésként adta elő a bíróság felhívása nélkül, - azt igazolja, hogy a levél becsatolása szándékosan a sértett becsületének lejáratására irányult.

Vitatta a másodfokú bíróság végzését abban a részében is, amely szerint a terhelt, mint az EBT elnöke a társulat érdekeinek képviselőjeként tartotta szükségesnek a levelet megfogalmazni és megküldeni az erdészeti igazgatójának. A terhelt ugyanis e minőségében sem sérthet meg senkit becsületében.

Az indítvány szerint a szándékosság megállapításához elegendő annak a tudata, hogy az állított tény objektíve alkalmas a becsület csorbítására. A terhelt az iskolai végzettségénél és szakmai képzettségénél fogva egyrésztől felismerte, hogy a sértettől leírtak objektíve alkalmasak a bűncselekmény elkövetésére, másrésztől pedig ő maga szubjektíve is tisztában volt mindezzel.

Mivel - vélekedése szerint - a bíróságok téves jogkövetkeztetéssel jutottak arra, hogy a terhelt tényállásban írt cselekménye bűncselekmény megállapítására nem alkalmas, ezért az első- és másodfokú jogerős döntés megváltoztatását és új eljárás lefolytatásának elrendelését indítványozta.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a magánvádló a felülvizsgálati indítványát fenntartotta. Hangsúlyozta, hogy az egész levelet sérelmesnek tartja, mert tartalma teljességgel megalapozatlan és valótlan.

A védő szerint a terhelt nem a saját érdekében és nem a magánvádló lejárata végett csatolta be a levelet, hanem azért, mert az a perhez tartozott. A terhelt nem követett el bűncselekményt.

A terhelt előadta, hogy hiába próbált lépéseket tenni a magánvádlóval vitatott erdőgazdálkodási kérdésekben, azok konszolidálása érdekében, a magánvádló erre nem volt hajlandó. Miután eredménytelenül fordult az elsőfokú erdészeti hatósághoz, azt követően írta meg sérelmezett levelét. Annak megírása során a közösség érdekében járt el.

III. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt alaptalannak találta.

A magánvádló a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján arra hivatkozással kezdeményezte a felülvizsgálati eljárást, hogy a terhelt felmentésére a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvány elbírálása során abból indult ki, hogy a Be. 423. §-ának (1) bekezdésére figyelemmel, a felülvizsgálati eljárásban a tényálláshoz kötöttség érvényesül. Ennél fogva a kötelezően irányadó jogerős ítéleti

tényállás alapul vételével kell és lehet állást foglalni a rendkívüli jogorvoslat tárgyában.

A jogerős határozatban megállapított tényállás lényege szerint a terhelt a magánvádló magatartását kifogásoló panaszlevelet írt az Á. E. Sz. igazgatójának. A magánvádló e levél teljes tartalmát megalapozatlannak, valótlanak, s emellett sértőnek és a becsületének csorbítására alkalmasnak tartotta.

A Legfelsőbb Bíróság azt állapította meg, hogy az eljárás tárgyát képező levél első két pontja tényállítást nem tartalmaz és valójában a magánvádlót sem érinti.

A levél harmadik pontja utal a magánvádló szabályellenes magatartására, sérelmezi a hídfelbontást, az útelzárást és a cseresznyefa-kivágást.

Az eljárt bíróságok helyesen állapították meg azt, hogy e pont valótlan tényállítást nem tartalmaz, az abban foglalt tények megtörténtét a magánvádló maga is elismerte. E pont valójában rosszallást, negatív értéktételest fejez ki, amely bűncselekményt nem valósít meg.

A negyedik pont - mely szerint a magánvádló a vitatott területen kivágandó fákat jelöltetett meg és 3 db fát ki is vágatott - a felek közötti polgári per tárgyát képezi. E tények állítása a becsület csorbítására egyébként sem alkalmas.

A Legfelsőbb Bíróság azt állapította meg, hogy a terheltnek az eljárás tárgyát képező levelében tett állításai nem gyalázkodó jellegűek és nem sértik a magánvádló emberi méltóságát, ezért annak megküldésével, majd a bíróság részére történt becsatolásával a terhelt a rágalmozás bűncselekményét nem követte el.

A levél 3. és a 4. pontjában a terhelt a magánvádlónak azokat a magatartásait sérelmezte, amelyek miatt a címzett eljárását kezdeményezte. A levélben foglalt tényállítások szorosan összefüggenek azzal a problémával, amelynek a megoldását kezdeményezte. A sérelmezett, kifogásolt magatartások megjelölése nélkül nem is lehet egy ilyen eljárást megindítani.

Függetlenül tehát attól, hogy a levél tartalma egyébként sem alkalmas a magánvádló becsületének a csorbítására, a Legfelsőbb Bíróság utal arra is, hogy a közérdek vagy a jogos magánérdek védelme céljából a különböző visszasságok kiküszöbölése érdekében az állami és a társadalmi szervekhez, illetőleg ezek tisztségviselőihez intézett panaszok, bírálatok és bejelentések nem veszélyesek a társadalomra. Jogellenesség hiányában tehát még abban az esetben sem volna helye a rágalmozás megállapításának, ha az abban foglalt tényállítások - egészen vagy részben - valótlanak bizonyulnak.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a

Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - a hatályában fenntartotta.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2009. november 5. napján.

Dr. Schäfer Annamária s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor s.k. előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

tisztviselő
Bné